

УДК 338.1:658.5

DOI: <https://doi.org/10.32840/1814-1161/2020-6-17>

Харчук В.Ю.

докторант кафедри менеджменту і міжнародного підприємництва
Національного університету «Львівська політехніка»

Kharchuk Viktoriya

Postdoctoral Researcher of Management and International Business Department
Lviv Polytechnic National University

АНАЛІЗУВАННЯ МІЖНАРОДНИХ СТАНДАРТІВ ІЗ ГАРМОНІЙНОГО РОЗВИТКУ

ANALYSIS OF INTERNATIONAL STANDARDS FOR SUSTAINABLE DEVELOPMENT

У статті розглядається питання застосування існуючих міжнародних стандартів, що спрямовані на сприяння адаптації та підтримання впровадження гармонійного розвитку суб'єктами господарювання. Наведено детальну характеристику кожного з них та представлено особливості використання цих стандартів у практиці підприємств. Зокрема, у статті наведені результати аналізування активності вітчизняних підприємств у формуванні та поданні звітів із гармонійного розвитку до Глобальної ініціативи зі звітності протягом 2010–2020 рр. Одночасно висвітлено питання особливостей застосування стандартів ESG та SASB у практиці закордонних компаній. За результатами проведеного дослідження сформувані висновки щодо переваг від застосування окреслених стандартів для українських підприємств. Отримані результати будуть корисними як представникам бізнесу, що перебувають на шляху побудови та демонстрації відповідального бізнесу, так і дослідникам гармонійного розвитку на макро- та мікрорівнях.

Ключові слова: гармонійний розвиток суб'єкта господарювання, міжнародні стандарти, GRI, ESG, SASB.

В статье рассматривается вопрос применения существующих международных стандартов, направленных на содействие адаптации и поддержание внедрения гармоничного развития субъектами хозяйствования. Приведена подробная характеристика каждого из них и представлены особенности использования данных стандартов в практике предприятий. В частности, в статье приведены результаты анализа активности отечественных предприятий в формировании и представлении отчетов по гармоничному развитию Глобальной инициативе по отчетности в течение 2010–2020 гг. Одновременно освещены вопросы особенностей применения стандартов ESG и SASB в практике зарубежных компаний. По результатам проведенного исследования сформулированы выводы о преимуществах применения определенных стандартов для украинских предприятий. Полученные результаты будут полезны как представителям бизнеса, которые находятся на пути построения и демонстрации ответственного бизнеса, так и исследователям гармоничного развития на макро- и микроуровнях.

Ключевые слова: гармоничное развитие предприятия, международные стандарты, GRI, ESG, SASB.

Sustainable development concept has become a widespread approach towards improving both global and national economies. However, when it comes to the level of economic entities, in particular, Ukrainian business representatives, there is a lack of profound understanding of the necessity and the ways of its sufficient implementation. It should be stated, that there is a significant contribution of well-recognized international institutions that have formed recommendations for business entities' needs in order to support the adaptation of the sustainable development idea, basic goals, principles, and stakeholders' requests. Considering this, the article investigates the application of existing international standards aimed at promoting adaptation and supporting the sustainable development implementation by economic entities. A detailed description of the outlined sustainability-related international standards is given and the peculiarities of using these standards in the business practice are presented. In particular, the article investigates the results of the Ukrainian enterprises' participation in the forming and submission of sustainable development reports to the Global Reporting Initiative during 2010–2020. In addition, the article contains a comparison of obtained achievements with the results of submitted reports by companies from developed countries. Moreover, the peculiarities of ESG and SASB standards implication in the practice of foreign companies are described. The importance of outlined standards is supported by striking rise of responsible investing. The analysis of the latter with a future prospects is provided in the article. Based on the results of the study, conclusions about the benefits of applying the highlighted standards for Ukrainian enterprises were elaborated. The obtained results will be useful for business representatives who are setting up responsible business and for researchers, whose scientific interests are connected to sustainability-related issues both at the macro and micro levels.

Keywords: sustainable development of the company, international standards, GRI, ESG, SASB.

Постановка проблеми. Забезпечення гармонійного розвитку підприємств в умовах сьогодення є справжнім викликом. Окрім усвідомлення важливості цього процесу та бажання здійснювати зміни на підприємстві вкрай необхідним є розуміння переваг, мети та завдань гармонійного розвитку, його складових елементів та їхньої структури, особливостей взаємодії цих елементів як між собою, так і з системою управління підприємства загалом. На додачу потребує детального вивчення наявність передумов та готовність підприємства до запровадження ініціатив із гармонійного розвитку одночасно із розробленням чіткого алгоритму формування та впровадження систем, покликаних сприяти забезпеченню та підтриманню гармонійного розвитку суб'єкта господарювання у довгостроковій перспективі. Слід підкреслити, що досліджувана концепція активно впроваджується на практиці як загальновідомими міжнародними корпораціями, так і суб'єктами господарювання в різних країнах світу та видах діяльності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання застосування міжнародних стандартів для адаптації ідей гармонійного розвитку набули широкого використання у практиці закордонних компаній [1; 10; 13; 14; 26; 27], засвідчуючи ефективність означеного підходу та посилення ролі цих стандартів в удосконаленні підходів до управління та прийнятті інвестиційних рішень. Водночас результати аналізування практики вітчизняних підприємств [9; 17; 18] у напрямі адаптації ідей гармонійного розвитку свідчить про відсутність системного розуміння важливості врахування цих стандартів та переваг, які можна отримати в підсумку.

Формулювання цілей статті. Основною метою статті є аналізування міжнародно визнаних стандартів із гармонійного розвитку та особливостей їхньої імплементації суб'єктами господарювання, окреслення на цій основі переваг від адаптації стандартів із гармонійного розвитку для вітчизняних підприємств.

Виклад основного матеріалу. Незважаючи на те, що концепція гармонійного розвитку стала постулатом у питаннях удосконалення як світової, так і національних економік, коли йдеться про рівень суб'єктів господарювання, то в цій царині спостерігається істотний внесок міжнародних неурядових (часто некомерційних) інституцій, які сформували рекомендації щодо започаткування та адаптації засадничих цілей та принципів використання означеної концепції суб'єктами господарювання.

Питаннями популяризації та підтримки гармонійного розвитку як на світовому рівні, так і на рівні національних економік займається Комісія з гармонійного розвитку (Commission on Sustainable Development (CSD)), яка була сформована рішенням Генеральної Асамблеї ООН у 1992 р. [1], в обов'язки якої входить системне відстежування стану виконання рішень Генеральної Асамблеї з питань гармонійного розвитку, розроблення політик, стандартів та процедур сприяння такому розвитку, консультування урядових та неурядових інституцій, проведення дорадчих заходів та постійних періодичних конференцій із представниками усіх держав світу.

На макрорівні ООН розробила сімнадцять основних цілей гармонійного розвитку (SDGs, 2015) [2] у світовому масштабі, передбачається їх досягнення до 2030 року. У 2017 р. Україна долучилася до цієї ініціативи [3] та адаптувала зазначені цілі з урахуванням особливостей та першочергових потреб національної економіки. Вагомий внесок у сприяння та підтримання впровадження ініціатив гармонійного розвитку на мікрорівні, а саме щодо інформаційно-аналітичного забезпечення, здійснено у рамках Глобального договору ООН (United Nations Global Compact) [4], що являє собою добровільну ініціативу керівників компаній (CEO) при ООН. Так, зокрема, зусиллями цієї ініціативи розроблено десять принципів гармонійного розвитку (2016) [5], які пропонують використовувати корпораціям для удосконалення власного бізнесу. Важливим кроком для поширення ідей гармонійного розвитку серед представників бізнесу стала Модель управління (2010) [6], сформована ініціативою Глобального договору, яка покликана сприяти імплементації та адаптації починань та заходів із гармонійного розвитку у стратегію управління компанією. Ця модель передбачає послідовне виконання таких кроків [6, с. 9]: впровадження принципів гармонійного розвитку на стратегічному та операційному рівнях, оцінювання ризиків та можливостей, визначення цілей, стратегій та політик із гармонійного розвитку, їхня імплементація, моніторинг впливу впроваджених ініціатив, системна комунікація та залучення стейкхолдерів для забезпечення довготривалого розвитку. Потужним кроком на шляху адаптації ідей гармонійного розвитку для потреб бізнес-середовища була Глобальна ініціатива зі звітності (Global reporting initiative (GRI)) [7] – незалежна міжнародна організація, метою діяльності якої є підтримання як урядів країн, так і компаній у їхньому прагненні започатковувати та здійснювати заходи із гармонійного розвитку, зокрема ініціативи, пов'язані з протидією несприятливій зміні клімату, захистом прав людей, підтриманням соціального добробуту та відповідального управління. Цією ініціативою були розроблені спеціальні стандарти – The GRI Sustainability Reporting Standards (GRI Standards) [7], які являють собою стандарти із формування звітів, що засвідчують застосування ідей та принципів гармонійного розвитку на рівні підприємства та сприяють відображенню впливу (позитивного та негативного) діяльності підприємства у соціальному та економічному аспектах, впливу на навколишнє природне середовище та яким чином відбувається управління такими впливами на рівні окремого суб'єкта господарювання. Доцільно відзначити, що зазначені стандарти можуть використовуватися суб'єктом господарювання незалежно від розміру, виду діяльності та географічного розміщення та мають таку структуру [7]:

1. Універсальні стандарти (GRI 101: Foundation 2016, GRI 102: General Disclosure 2016, GRI 103: Management Approach 2016) – зазначена група стандартів визначає основні цілі та принципи формування звітів GRI, окреслює загальні правила оформлення, структури та наповнення звітів, містить рекомендації щодо формування звітів «Загальна

інформація» (General Disclosure) та «Управлінський підхід» (Management Approach), де відображається соціальний, економічний впливи та вплив на навколишнє природне середовище або вплив на рішення стейкхолдерів. Слід підкреслити, що зазначені звіти доповнюються інформацією, сформованою згідно зі стандартами, описаними нижче, з метою наскрізного та всебічного представлення впливів діяльності суб'єктів господарювання та їхньої взаємодії зі стейкхолдерами.

2. Економічні стандарти (GRI 201: Economic Performance 2016, GRI 202: Market Presence 2016, GRI 203: Indirect Economic Impacts 2016, GRI 204: Procurement Practices 2016, GRI 205: Anti-corruption 2016, GRI 206: Anti-competitive Behavior 2016, GRI 207: Tax 2019) – описують перелік аспектів діяльності компанії із зазначенням відповідних даних/інформації, які необхідно включити у звіт, що свідчитиме про економічний вплив діяльності суб'єкта господарювання, наприклад, згенерована та розподілена економічна вартість, фінансова допомога, отримана від уряду, частка менеджерів керівної ланки, залучена з місцевої громади, інвестиції в інфраструктуру та підтримувальні послуги, практика закупівель, оцінювання операцій компанії на предмет існування ризику корупції, наявність податкової стратегії та її доступність стейкхолдерам.

3. Стандарти із захисту навколишнього природного середовища (GRI 301: Materials 2016, GRI 302: Energy 2016, GRI 303: Water and Effluents 2018, GRI 304: Biodiversity 2016, GRI 305: Emissions 2016, GRI 306: Waste 2020, GRI 307: Environmental Compliance 2016, GRI 308: Supplier Environmental Assessment 2016) – формують перелік вимог до інформації про діяльність компанії, що свідчать про її вплив на навколишнє природне середовище, наприклад, використання у процесі виробництва різних типів матеріалів (відновних та невідновних), перероблені вхідні матеріали, споживання енергії, енергоємність виробництва, повторне використання води, викиди парникових газів, утворені відходи тощо.

4. Соціальні стандарти (GRI 401: Employment 2016 (containing Standard Interpretation 1), GRI 402: Labor/Management Relations 2016, GRI 404: Training and Education 2016, GRI 405: Diversity and Equal Opportunity 2016, GRI 406: Non-discrimination 2016, GRI 407: Freedom of Association and Collective Bargaining 2016, GRI 408: Child Labor 2016, GRI 409: Forced or Compulsory Labor 2016, GRI 410: Security Practices 2016, GRI 411: Rights of Indigenous Peoples

2016, GRI 412: Human Rights Assessment 2016, GRI 413: Local Communities 2016, GRI 414: Supplier Social Assessment 2016, GRI 415: Public Policy 2016, GRI 416: Customer Health and Safety 2016, GRI 417: Marketing and Labeling 2016, GRI 418: Customer Privacy 2016, GRI 419: Socioeconomic Compliance 2016) – описують перелік аспектів у діяльності компанії із зазначенням інформації та фактичних даних, що свідчать про її соціальний вплив, наприклад, плинність кадрів, пільги, які надаються штатним працівниками та які недоступні тимчасово працевлаштованим (або працевлаштованим на неповний робочий день), представництво робітників у формальному спільному управлінні, доступність програм із підвищення кваліфікації, гендерна рівність, випадки дискримінації та вжиті коригувальні заходи, наявність оцінювання впливу товарів на здоров'я та безпеку споживачів, захист персональних даних споживачів тощо.

Слід підкреслити, що формування та подання звітів GRI є добровільним, однак така ініціатива з боку компанії свідчить про практичні кроки у діяльності компанії, щодо впровадження заходів з охорони навколишнього природного середовища, ощадливому використанні ресурсів, соціальної відповідальності та співпраці із стейкхолдерами.

Українські компанії також беруть участь у формуванні та поданні зазначених звітів (табл. 1), однак найбільш активними вони були до 2018 р., а за останні три роки лише дві компанії (Astarta та Kernel) [8] подали звіти.

Цікавим є перелік компаній, які здійснювали подання зазначених звітів, зокрема:

1) металургійні підприємства – ArcelorMittal Ukraine (подавав звіт протягом 2010–2017 рр.) та Dneprosststal (подавав звіт протягом 2011–2013 рр.);

2) організації, що надають фінансові послуги, – Unicredit Bank Ukraine (регулярно подавав звіт протягом 2010–2017 рр.), тоді як Platinum Bank подавав зазначені звіти протягом 2011–2013 рр.;

3) сільськогосподарські підприємства – Astarta (подавала звіт протягом 2013–2020 рр.) та Kernel (подані звіти протягом 2015–2019 рр.);

4) організації, що є дочірніми компаніями міжнародних корпорацій, – BDO Ukraine (подані звіти протягом 2011–2012 рр.), Carlsberg Ukraine (подані звіти у 2012 р., 2014 р., 2016 р.), Coca-Cola Ukraine (подані звіти у 2010 р., 2012 р., 2015 р., 2017 р.), Ernst & Young Ukraine (подані звіти у 2011 р., 2012 р., 2013 р., 2015 р. та 2017 р.), KPMG Ukraine (поданий звіт у 2014 р.), Mondelez Ukraine (поданий звіт у 2014 р.)

Таблиця 1

Кількість поданих звітів GRI українськими компаніями протягом 2010–2020 рр.

Тип звіту	Кількість поданих звітів за роками, рр.										
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
GRI-G4			-	-	-	4	4	3	-	-	-
Non-GRI	3	5	6	3	4	5	5	4	-	-	-
Citing- GRI	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-
GRI-G3	2	2	4	8	3	-	-	-	-	-	-
GRI-Standards	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2	1
Загалом	5	7	11	11	8	9	9	7	1	2	1

Джерело: сформовано автором на підставі даних [7; 8]

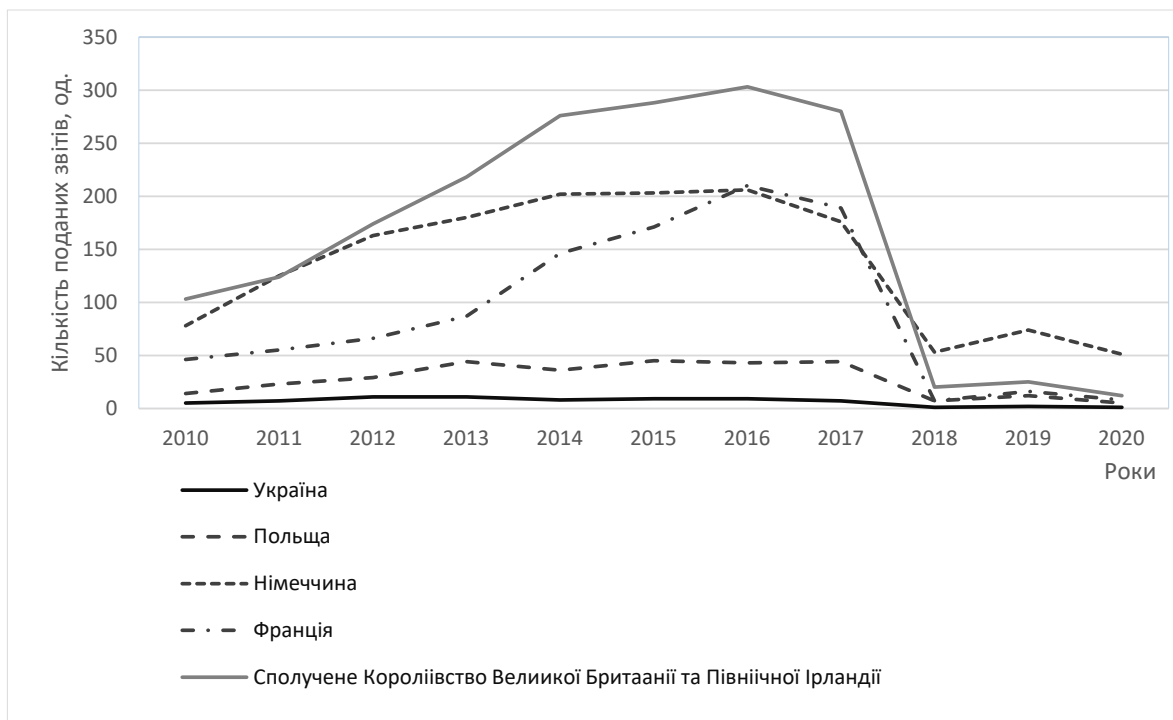

Рис. 1. Кількість поданих звітів із гармонійного розвитку до Глобальної ініціативи зі звітності протягом 2010–2020 рр.*** у розрізі країн

Джерело: сформовано автором на підставі даних [7; 8]

** станом на липень 2020 р.

5) телекомунікаційні підприємства – Kyiv Star (подані звіти протягом 2010–2013 рр.) та Volia (подані звіти у 2015 р. та 2016 р.);

6) видобувні та паливо-енергетичні підприємства – DTEK (звіт поданий у 2010 р.) та Galnaftogaz (звіти подані протягом 2012–2017 рр.);

7) компанії, що входять до інших галузей, – Nemiroff (поданий звіт у 2011 р.), Obolon (подані звіти у 2010 р. та протягом 2012–2016 рр.), SCM Group (звіт поданий у 2013 р.), ViDi Group (поданий звіт у 2011 р.).

На підставі вищенаведених результатів можна констатувати, що більшість компаній є великими, найбільш активними у представленні звітів до Глобальної ініціативи є дочірні підприємства міжнародних корпорацій, а звітами, що найчастіше подавались, є звіти типу Non-GRI, що являють собою звіти із корпоративної соціальної відповідальності чи нефінансові звіти (49% усіх звітів).

Графіки, наведені на рис. 1, свідчать, що найбільш активними є підприємства Великої Британії та Німеччини. Варто відзначити, що в результаті ознайомлення із поданими звітами до Глобальної ініціативи можна підсумувати, що їх складають не лише великі компанії (в Україні це більшість), а й середні та малі підприємства.

Наступним кроком поширення та практичної імплементації ідей гармонійного розвитку стало впровадження стандартів ESG (Environmental, Social and Governance) в практику інвестування [10], ініціатором яких виступив Глобальний договір ООН у 2004 році. Суть цих стандартів полягає у стимулю-

ванні та підтриманні відповідального інвестування, що здійснюється компаніями та інвесторами, яке розглядається через призму виявлення впливу діяльності суб'єкта господарювання на навколишнє природне середовище, соціальні аспекти та на управління, що здійснюється в ньому. Це може включати врахування таких аспектів, як [11; 12]:

- відповідальність компанії за зміну клімату та які дії застосовуються нею для запобігання цій загрози;
- ощадливе використання водних та енергетичних ресурсів, вирубка лісів, забруднення повітря;
- наявність та ефективність політик охорони здоров'я та безпечних умов праці;
- ефективне управління ланцюгом постачання;
- особливості корпоративної культури, що визначають відносини в колективі, налагодження довіри, стимулюють інновації тощо.

Зазначені стандарти є особливо цінними для інституційних інвесторів, фондів спільного інвестування та брокерських компаній, які звертають увагу не лише на поточні фінансові результати організації, але й на її майбутні перспективи на ринку, зусилля, спрямовані на покращення середовища функціонування та її внеску у підвищення добробуту суспільства загалом. Одночасно адаптація зазначених стандартів допомагає компаніям не лише сформувати позитивний імідж, а й адаптуватися до нових викликів ринкового середовища – зростання попиту на чисті та безпечні товари й послуги, скорочення природних ресурсів, підвищена увага стейкхолдерів до ставлення компанії до навколишнього середовища тощо [11; 12].

Так, згідно з опитуванням, що було здійснено Longitude Research у співпраці із BNP Paribas Securities Services, серед 347 організацій (власників активів та компаній, що практикують відповідальне інвестування) по всьому світі [13], виявлено, що 78% респондентів наголошують на зростаючій ролі стандартів ESG у їхній діяльності, одночасно зазначаючи, що основними мотивами використання цих стандартів є забезпечення довгострокової прибутковості (52%), покращення репутації та удосконалення бренду (47%) та зниження інвестиційного ризику (37%). Основними бар'єрами впровадження таких стандартів є брак даних (66%), вартість технологій (32%) та ризик «зеленого камуфляжу» (21%) [13].

Згідно з даними міжнародної компанії із надання фінансових послуг Morningstar [14.] протягом 2019 р. вкладено близько 120 млрд євро в гармонійне інвестування.

Переконливо про зростаючу роль та практичну імплементацію стандартів ESG свідчать дані табл. 2.

Прогноз на 2020 р. обчислювався за формулою [15] та за умови, що середньорічний темп приросту залишиться незмінним.

$$Y_{t+n} = Y_t (1+g)^n, \quad (1)$$

де n – період, на який здійснюється прогноз;
 g – середньорічний темп приросту.

Слід зазначити, що переважно українські компанії перебувають на етапі ознайомлення із стандартами та принципами ESG, однак деякі з них застосовують їх на практиці, зокрема, страхова компанія Allianz Україна [16], ДТЕК [17], Метінвест [18] та інші.

Ще одним важливим аспектом сприяння імплементації гармонійного розвитку у практику діяльності підприємств є міжнародні стандарти обліку з гармонійного розвитку для галузей промисловості (Sustainability Accounting Standards (SASB standards)) [19], сформовані Радою стандартів бухгалтерського обліку сталого розвитку (Sustainability Accounting Standards Board) у 2018 році [20] на підставі опрацювання інформації та запитів від компаній, інвесторів та інших учасників ринку. Головною ідеєю формування таких стандартів стала необхідність відображення компаніями впливу їхньої діяльності на такі аспекти, як турботливе ставлення до навколишнього природного середовища, соціальна підтримка працівників та прозоре й відповідальне управління компанією. Разом з тим імплементація зазначених стандартів сприяє налагодженню діалогу з інвесторами, кредиторами, страховими компаніями та іншими постачальниками фінансового капіталу на засадах

відкритого і прозорого документування здійснених заходів із гармонійного розвитку. Слід зазначити, що розроблені стандарти сформовані для різних галузей промисловості відповідно, з урахуванням їхньої специфіки та особливостей ведення бізнесу в кожній з таких галузей. Основними завданнями цієї неприбуткової організації є [19; 20]:

1) формування стандартів обліку ініціатив, заходів та активностей із гармонійного розвитку, здійснених компанією з метою полегшення їхнього ідентифікування, управління та відображення у звітності суб'єкта господарювання;

2) системне удосконалення стандартів обліку для окремих галузей промисловості на підставі врахування відгуків від компаній, інвесторів та інших учасників ринку;

3) розроблення метрик для моніторингу та оцінювання рівня виконання ініціатив з гармонійного розвитку, особливо тих, що мають фінансовий вплив на результати діяльності суб'єкта господарювання;

4) сприяння ідентифікації ризиків та можливостей для гармонійного розвитку компанії, базованих на фіксації чітких доказів того, що компанія має фінансовий вплив та інвестори зацікавлені в такому впливі (розроблена спеціальна процедура оцінювання та розрізнення факторів гармонійного розвитку, що справляють фінансовий вплив, та тих, що не володіють таким впливом).

SASB стандарти використовуються компаніями по всьому світі [21] переважно для формування річної звітності та донесення інформації до стейкхолдерів із приводу впливу діяльності компанії на навколишнє природне середовище, інтенсивність використання людського капіталу, заходи, які здійснює компанія, що свідчать про відповідальне ведення бізнесу та прозоре управління нею. Одночасно зазначені стандарти полегшують систематизацію інформації та моніторинг заходів, здійснених компанією із забезпечення гармонійного розвитку, формування спеціальної звітності із гармонійного розвитку, формування фінансових пропозицій інвесторам та представлення такої інформації на офіційних сайтах компанії, участі у міжнародних рейтингах із гармонійного розвитку суб'єктів господарювання тощо. Інформація, систематизована на основі застосування цих стандартів, є цікавою для інвесторів та інших учасників фінансового ринку, оскільки допомагає більш всебічно вивчити звітність компанії, процедуру прийняття рішень, особливості формування активів та інвестиційної стратегії, особливості формування доходу тощо [19; 20].

Таблиця 2

Динаміка та прогноз зростання гармонійного інвестування в активи протягом 2014–2020 рр.

Роки	2014 р., гр. од.	2016р., гр. од.	2018 р., гр. од.	Темпи приросту 2014–2018 рр.	2020, гр. од.
Європа, млрд.	€ 9,885	€ 11,045	€ 12,306	6%	€ 13,827
США, млрд.	\$6,572	\$8,723	\$11,995	16%	\$13,478
Канада, млрд.	\$1,011	\$1,505	\$2,132	21%	\$2,396
Австралія/Нова Зеландія, млрд.	\$203	\$707	\$1,033	50%	\$1,161
Японія, млрд.	¥840.00	¥57,056.00	¥231,952.00	308%	¥260,621.27

Джерело: сформовано на підставі даних [7]; розраховано автором

Так, за даними Звіту SASB [22], станом на 2018 р. 57% американських компаній та 83% компаній ЄС на шляху до впровадження описаних вище стандартів.

На основі аналізування звітностей [8] із гармонійного розвитку, поданих закордонними компаніями, бізнес-кейсами із гармонійного розвитку міжнародних корпорацій [23] та опитувань, проведені визначними міжнародними агенціями [13; 24; 25; 26; 27], можна окреслити основні мотиви, які спонукають закордонні компанії активно долучатися до цих ініціатив та інтегрувати ідеї гармонійного розвитку в операційну та управлінську системи:

- формування позитивного іміджу компанії, що ретранслює основні її цінності;
- підвищення інвестиційної привабливості та мінімізація ризиків;
- забезпечення зростання ринкової вартості компанії;
- скорочення витрат на сировину та матеріали, енергію, оптимізація ланцюга постачання, додаткові послуги тощо;
- формування нефінансової/інтегрованої звітності для відображення впливу їхньої виробничо-господарської діяльності на навколишнє середовище та суспільство загалом;
- отримання додаткових конкурентних переваг на ринках, де споживачі та клієнти підтримують гармонійний бізнес, формування нових сегментів/ринків, пропонуючи споживачам нові цінності та додану вартість;
- зменшення плинності кадрів, полегшення найму найталановитіших працівників та підвищення продуктивності праці;
- здійснення організаційних змін, спрямованих на формування та підтримання якісного діалогу із стейкхолдерами та формування довготривалої співпраці з ними;
- демонстрація надійних, релевантних даних та прозорого управління компанією.

Висновки з цього дослідження. Слід зазначити, що українські компанії не досить активно долучаються до міжнародних ініціатив із гармонійного розвитку (про що свідчать дані табл. 1 та рис. 1), однак перелічені вище позитивні аспекти від започаткування та активної імплементації ідей гармонійного розвитку, отриманих представниками закордонного бізнесу, засвідчують факт існування переваг від застосування зазначеної вище концепції. З огляду на зазначене, актуалізується необхідність у розробленні рекомендацій на предмет практичної адаптації ідей гармонійного розвитку вітчизняними підприємствами. Вирішенню означеного завдання будуть присвячені наступні етапи дослідження.

Бібліографічний список:

1. United Nations Commission on Sustainable Development : веб-сайт. URL: <https://sustainabledevelopment.un.org/intergovernmental/csd/about> (дата звернення: 16.12.2020).
2. UN Sustainable Development Goals. *United Nations* : веб-сайт. URL: <https://www.un.org/sustainabledevelopment/sustainable-development-goals> (дата звернення: 16.12.2020).
3. Цілі сталого розвитку 2016–2030. *Організація Об'єднаних Націй в Україні* : веб-сайт. URL: <http://www.un.org.ua/ua/tsili-rozvytku-tysiacholittia/tsili-staloho-rozvytku> (дата звернення: 16.12.2020).
4. United Nations Global Compact : веб-сайт. URL: <https://www.un.org/sustainabledevelopment/blog/2019/07/un-global-compact-pr>
5. The Ten Principles of the UN Global Compact. *UN Global Compact* : веб-сайт. URL: <https://www.unglobalcompact.org/what-is-gc/mission/principles> (дата звернення: 16.12.2020).
6. UN Global Compact Management Model. *UN Global Compact*: веб-сайт. URL: <https://www.unglobalcompact.org/library/231> (дата звернення: 16.12.2020).
7. Global Reporting Initiative : веб-сайт. URL: <https://www.globalreporting.org/Pages/default.aspx> (дата звернення: 16.12.2020).
8. GRI Standards. *Global Reporting Initiative* : веб-сайт. URL: <https://www.globalreporting.org/standards> (дата звернення: 16.12.2020).
9. List of GRI Standards reports and published materials with their self-declared claims. *Global Reporting Initiative* : веб-сайт. URL: <https://www.globalreporting.org/reportregistration/verifiedreports> (дата звернення: 16.12.2020).
10. The Remarkable Rise Of ESG. *Forbes* : веб-сайт. URL: <https://www.forbes.com/sites/georgkell/2018/07/11/the-remarkable-rise-of-esg/#105e99841695> (дата звернення: 25 травня 2020).
11. ESG Investing and Analysis. *CFA Institute* : веб-сайт. URL: <https://www.cfainstitute.org/en/research/esg-investing> (дата звернення: 16.12.2020).
12. Gauthier C. Measuring Corporate Social and Environmental Performance: The Extended Life-Cycle Assessment. *Journal of Business Ethics*. 2005. Vol. 59. №1–2. P. 199–206.
13. ESG Global survey 2019: Investing with purpose for performance. *BNP Paribas* : веб-сайт. URL: https://cib.bnpparibas.com/sustain/esg-global-survey-2019-investing-with-purpose-for-performance_a-3-2900.html (дата звернення: 16.12.2020).
14. Record-Shattering Year for Sustainable Investments. *Morningstar*: веб-сайт. URL: <https://www.morningstar.co.uk/uk/news/199190/record-shattering-year-for-sustainable-investments.aspx> (дата звернення: 16.12.2020).
15. Лук'яненко І.Г., Краснікова Л.І. Економетрика. Київ : Товариство "Знання", КОО, 1998. 494 с.
16. Allianz страхує сталий розвиток. *Allianz* : веб-сайт. URL: <https://allianz.ua/press-tsentr/allianz-strahuetojchivoe-razvitie> (дата звернення: 24 травня 2020).
17. Сталий розвиток. *ДТЕК* : веб-сайт. URL: https://renewables.dtek.com/sustainable_development (дата звернення: 16.12.2020).
18. Агенство Sustainalytics надало Метінвесту рейтинг ESG. *Метінвест* : веб-сайт. URL: <https://metinvestholding.com/ua/media/news/sustainalytics-assigns-esg-rating-to-metinvest> (дата звернення: 16.12.2020).
19. Sustainability Accounting Standards (SASB standards). *SASB* : веб-сайт. URL: <https://www.sasb.org/standards-overview> (дата звернення: 16.12.2020).
20. Sustainability Accounting Standards Board (SASB) : веб-сайт. URL: <https://www.sasb.org> (дата звернення: 16.12.2020).
21. More than 100 companies using SASB standards. *IR magazine* : веб-сайт. URL: <https://www.irmagazine.com/reporting/more-100-companies-using-sasb-standards> (дата звернення: 07 липня 2020).
22. SASB Annual Report 2018. *SASB* : веб-сайт. URL: <https://www.sasb.org/wp-content/uploads/2019/11/SASB-Annual-Report-2018-w.pdf> (дата звернення: 24.05.2020).
23. Bob Willard. The Sustainability Advantage: Seven Business Case Benefits of a Triple Bottom Line. *New Society*, 2002. 203 p.
24. Sustainability in business today: A cross-industry view 2010. *Deloitte* : веб-сайт. URL: https://www.paceworxnews.com/images/pdf/Sustainability_Deloitte_Aug10.pdf (дата звернення: 25.05.2020).

25. Sustainability Trends. Five trends shaping the future 2014. *Deloitte* : веб-сайт. URL: <https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/is/Documents/risk/Deloitte%20Sustainability.pdf> (дата звернення: 25.05.2020).
26. What's next for sustainable business? SustainAbility Trends 2020. *ERM Group company* : веб-сайт. URL: <https://sustainability.com/our-work/reports/whats-next-for-sustainable-business/>
27. Why should Sustainable Development Goals be part of every business plan? *Ernst and Young* : веб-сайт. URL: <https://www.ey.co.il/userfiles/why%20should%20sdg%20be%20part%20of%20every%20business%20plan.pdf>

References:

1. United Nations Commission on Sustainable Development (2020). *Official web-site*. Retrieved from: <https://sustainabledevelopment.un.org/intergovernmental/csd/about>
2. UN Sustainable Development Goals (2020). *Official web-site*. Retrieved from: <https://www.un.org/sustainabledevelopment/sustainable-development-goals>
3. Tsili staloho rozvytku 2016–2030. Orhanizatsiia Obiednanykh Natsii v Ukraini (2020). *Official web-site*. Retrieved from: <http://www.un.org.ua/ua/tsili-rozvytku-tysiacholittia/tsili-staloho-rozvytku> (in Ukrainian)
4. United Nations Global Compact (2020). *Official web-site*. Retrieved from: <https://www.un.org/sustainabledevelopment/blog/2019/07/un-global-compact-pr>
5. The Ten Principles of the UN Global Compact (2020). *Official web-site*. Retrieved from: <https://www.unglobalcompact.org/what-is-gc/mission/principles>
6. UN Global Compact Management Model (2020). *Official web-site*. Retrieved from: <https://www.unglobalcompact.org/library/231>
7. Global Reporting Initiative (2020). *Official web-site*. Retrieved from: <https://www.globalreporting.org/Pages/default.aspx>
8. GRI Standards (2020). *Official web-site*. Retrieved from: <https://www.globalreporting.org/standards>
9. List of GRI Standards reports and published materials with their self-declared claims (2020). *Official web-site*. Retrieved from: <https://www.globalreporting.org/reportregistration/verifiedreports>
10. The Remarkable Rise Of ESG. *Forbes* (2020). *Official web-site*. Retrieved from: <https://www.forbes.com/sites/georgkell/2018/07/11/the-remarkable-rise-of-esg/#105e99841695>
11. ESG Investing and Analysis. CFA Institute (2020). *Official web-site*. Retrieved from: <https://www.cfainstitute.org/en/research/esg-investing>
12. Gauthier C. (2005). Measuring Corporate Social and Environmental Performance: The Extended Life-Cycle Assessment. *Journal of Business Ethics*, vol. 59, no. 1-2, pp. 199-206.
13. ESG Global survey 2019: Investing with purpose for performance. BNP Paribas (2020). *Official web-site*. Retrieved from: https://cib.bnpparibas.com/sustain/esg-global-survey-2019-investing-with-purpose-for-performance_a-3-2900.html
14. Record-Shattering Year for Sustainable Investments. Morningstar (2020). *Official web-site*. Retrieved from: <https://www.morningstar.co.uk/uk/news/199190/record-shattering-year-for-sustainable-investments.aspx>
15. Lukianenko I.H. & Krasnikova L.I.(1998). *Ekonometryka*. Kyiv: Tovarystvo “Znannia”, KOO. (in Ukrainian)
16. Allianz strakhuie stalji rozvytok. Allianz (2020). *Official web-site*. Retrieved from: <https://allianz.ua/press-tsent/allianz-strahuet-ustojchivoe-razvitie> (in Ukrainian)
17. Stalji rozvytok. DTEK (2020). *Official web-site*. Retrieved from: https://renewables.dtek.com/sustainable_development (in Ukrainian)
18. Ahenstvo Sustainalytics nadalo Metinvestu reitynh ESG. Metinvest (2020). *Official web-site*. Retrieved from: <https://metinvestholding.com/ua/media/news/sustainalytics-assigns-esg-rating-to-metinvest> (in Ukrainian)
19. Sustainability Accounting Standards (SASB standards) (2020). *Official web-site*. Retrieved from: <https://www.sasb.org/standards-overview>
20. Sustainability Accounting Standards Board (SASB) (2020). *Official web-site*. Retrieved from: <https://www.sasb.org>
21. More than 100 companies using SASB standards. IR magazine (2020). *Official web-site*. Retrieved from: <https://www.irmagazine.com/reporting/more-100-companies-using-sasb-standards>
22. SASB Annual Report 2018. SASB (2018). *Official web-site*. Retrieved from: <https://www.sasb.org/wp-content/uploads/2019/11/SASB-Annual-Report-2018-w.pdf>
23. Bob Willard (2002). *The Sustainability Advantage: Seven Business Case Benefits of a Triple Bottom Line*. New Society.
24. Sustainability in business today: A cross-industry view (2010). *Official web-site*. Retrieved from: https://www.paceworxnews.com/images/pdf/Sustainability_Deloitte_Aug10.pdf
25. Sustainability Trends. Five trends shaping the future (2014). *Official web-site*. Retrieved from: <https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/is/Documents/risk/Deloitte%20Sustainability.pdf>
26. What's next for sustainable business? SustainAbility Trends 2020. ERM Group company (2020). *Official web-site*. Retrieved from: <https://sustainability.com/our-work/reports/whats-next-for-sustainable-business/>
27. Why should Sustainable Development Goals be part of every business plan? Ernst and Young (2020). *Official web-site*. Retrieved from: <https://www.ey.co.il/userfiles/why%20should%20sdg%20be%20part%20of%20every%20business%20plan.pdf>